

Una guia per a tu

GUIA SUPORT PER AL REINICI DELS MIVNS

Guia de suport per al personal tècnic dels ens locals
11 de Maig 2020

OFICINA DE MERCATS I FIRES LOCALS

Diputació
Barcelona

Guia de suport per al personal tècnic dels ens locals en el reinici de l'activitat dels MVNS

Índex

1.	INTRODUCCIÓ.....	1
2.	SÍNTESIS NORMATIVA	2
2.1	Mesures comuns per a totes les activitats (art. 6).....	2
2.2	Mesures específiques dels Mercats de Venda no Sedentària	3
	Mesures d'higiene exigibles als mercats de venda no sedentària (art.11).....	3
	Mesures d'higiene i/o prevenció del personal treballador del mercat (art.12)	3
	Mesures relatives a la higiene dels clients als mercats de venda no sedentària (art. 13.2 - 13.5)	3
3.	PROPOSTA DE LINIES D'ACTUACIÓ PER AL PERSONAL TÈCNIC EN LA REOBERTURA DELS MVNS.....	5
1.	Anàlisi prèvia del mercat de venda no sedentària	5
2.	Elaboració d'un informe amb les possibles alternatives per a la reobertura del mercat de venda no sedentària.....	5
3.	Presa de la decisió per part dels responsables institucionals de la reobertura del mercat així com de l'escenari concret a portar a terme	6
4.	Elaboració del pla operatiu per a la reobertura del MVNS.....	6
4.	ANNEX. PROPOSTA DE CONTINGUTS D'UN PROTOCOL DE SEURETAT D'HIGIENE EN L'ÀMBITS DE MVNS	9
5.	ENLLAÇOS D'INTERÈS	11

1. INTRODUCCIÓ

En el context actual, completament condicionat per la declaració de l'estat d'alarma per a fer front a la pandèmia de la COVID19, es comencen a plantejar mesures de retorn progressiu a l'activitat quotidiana i el reinici de l'activitat econòmica, tot intentant minimitzar els riscos que la pandèmia representa per la població.

Davant d'aquest escenari, una de les problemàtiques a les que han de fer front els ajuntaments és la reobertura de l'activitat dels seus mercats de venda no sedentària, afectada per les limitacions següents:

- a. Ambigüitat normativa, atès que ens trobem davant d'una situació excepcional de naturalesa canviant, escalabilitat en la seva aplicació i reversibilitat en cas que empitjori la situació.
- b. Manca de temps a partir de la seva publicació per tal d'implementar les mesures de seguretat i higiene necessàries per la reobertura dels mercats.
- c. Dificultats per adaptar la normativa a les particularitats de cada mercat (tipologia de mercat, grandària, ubicació, situació de les parades, etc.).
- d. Manca de recursos humans, econòmics, materials i logístics per part dels ajuntaments per a fer-les efectives.

Essent conscients de totes aquestes dificultats, i la impossibilitat d'establir un protocol comú que serveixi per tots els ens locals i els seus mercats, des de l'Oficina de Mercats i Fires locals de la Diputació de Barcelona, s'elabora aquesta **Guia de suport per al reinici de l'activitat dels mercats de venda no sedentària**¹, amb l'objectiu de dotar al personal tècnic d'unes possibles línies d'actuació per tal preparar el reinici de l'activitat dels mercats que així s'ho proposin.

En aquest sentit, i malgrat que les 3 regions sanitàries de la província de Barcelona no es troben encara² en disposició de passar a la Fase 1, caldrà està atents a la publicació de les disposicions legals, tant de caràcter general com sectorial, que afectin a l'àmbit dels MVNS.

Aquest document s'estructura en dos blocs: un primer on hi trobareu una de síntesis de la normativa, i un segon, que conté possibles línies d'actuació per al reinici de l'activitat dels MVNS.

¹ Mercats de venda no sedentària, en endavant MVNS.

² En data 11 de maig les 3 regions sanitàries de la demarcació de Barcelona estan en fase 0.

2. SÍNTESIS NORMATIVA

En data 28 d'abril s'aprova un instrument de planificació anomenat el "**Plan para la transición hacia una nueva normalidad**". Es tracta d'un "full de ruta" que compren l'aixecament progressiu de les mesures de contenció de l'activitat social i econòmica adoptades, per raons imperioses de salut pública, amb la declaració de l'estat d'alarma pel Reial decret 463/2020. En aquest s'estableixen els principals paràmetres i instruments per al reinici progressiu de l'activitat econòmica, i es plantegen les 3 fases d'aplicació, unes condicions generals a aplicar en aquestes i, un sistema per a la determinació dels àmbits territorials d'aplicació, que amb posterioritat ha estat modificat d'acord a les aportacions de les comunitats autònomes. Tal com assenyalava el Pla, s'adoptarà mitjançant la corresponent norma jurídica (Ordre del Ministre de Sanitat) que, com a tal, haurà de ser objecte de publicació oficial. Us recomanem, especialment, la lectura de l'Annex II on explícitament es fa esment de l'activitat dels MVNS.

A data d'avui, s'ha publicat la següent legislació bàsica en la matèria:

- **Reial decret 463/2020, de 14 de març** pel qual es declara l'estat d'alarma per la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19.
- **Reial decret 514/2020, de 8 de maig**, pel qual es prorroga l'estat d'alarma, des del 9 de maig fins el 24 de maig de 2020.
- **L'Ordre SND/399/2020, de 9 de maig**, per la flexibilització de determinades restriccions d'àmbit nacional, establertes un cop efectuada la declaració de l'estat d'alarma en aplicació de la fase 1 del Pla.
A través d'aquesta Ordre es regula l'aplicació de la fase 1 en la reobertura dels mercats de venda no sedentària, per a tots aquells territoris que es trobin en aquesta fase.

D'acord a la normativa esmentada, a continuació es recullen els aspectes més rellevants per a l'inici de l'activitat dels mercats de venda no sedentària:

2.1 Mesures comunes per a totes les activitats (art. 6)

Per poder dur a terme qualsevol activitat s'hauran de tenir en compte aquests 7 aspectes:

- El titular de l'activitat haurà d'assegurar que s'adopten les mesures de neteja i desinfecció⁴ adequades.
- Els uniformes, la roba de treball o roba utilitzada per les persones treballadores en contacte amb la clientela o persones usuàries, s'hauran de rentar i desinfectar tal i com preveu l'ordre.
- Les tasques de ventilació hauran de realitzar-se de forma periòdica, i com a mínim diàriament.
- Ús restringit del muntacàrregues.
- Ús de lavabo per la clientela, quan estigui permès, únicament un per client.
- Foment del pagament amb targeta o altres medis de pagament telemàtic.
- Disposar de papereres, a ser possible amb tapa i pedal, i netejar-les freqüentment, mínim un cop al dia.

³ En endavant, s'anomenarà Pla.

⁴ Veure l'article 6a i 6b de l'Ordre SND 399/2020 de 9 de maig.

2.2 Mesures específiques dels Mercats de Venda no Sedentària

Específicament en relació als mercats de venda no sedentària, l'Ordre 399/2020, de 9 de maig, preveu la possibilitat de reiniciar la seva activitat en la Fase 1. Concretament, i d'acord al seu article 10.6:

- La **decisió en relació al reinici de l'activitat correspon als ajuntaments**, havent de comunicar aquesta decisió al Departament de Sanitat de la Generalitat de Catalunya.
- **Preferència dels productes alimentaris i de primera necessitat**, tot garantint la no manipulació per part dels consumidors.
- Els **requisits que els Ajuntaments hauran de complir** per a la reobertura dels mercats de venda no sedentària són els següents:

- **Delimitació de la superfície del mercat**, que permeti realitzar un
- **Control de l'aforament** (1/3 de l'aforament habitual en aquesta fase)
- **Distanciament entre les parades de 2 metres**
- **Limitació al 25% de les parades habituals** (Fase 1)

-Atès que en aquesta Fase 1 s'haurà de limitar al 25% de les parades habituals i un control de l'aforament inferior a 1/3 de l'aforament habitual, **els ajuntaments podran augmentar la superfície habilitada per l'exercici de l'activitat sempre i quan s'estableixi un efecte equivalent a la limitació.**

Mesures d'higiene exigibles als mercats de venda no sedentària (art.11)

- Neteja i desinfecció de la parada, a l'inici i finalització de l'activitat, especialment en els taulells, teclats, terminals de pagament, eines de treball o qualsevol element que hagi pogut ser tocat amb les mans (estructures metàl·liques, faldons, etc.).
- Neteja i desinfecció de l'espai públic.

Mesures d'higiene i/o prevenció del personal treballador del mercat (art.12)

- Distància entre les parades dels MVNS i els/les vianants de 2 metres.

Mesures relatives a la higiene dels clients als mercats de venda no sedentària (art. 13.2 - 13.5)

- Assenyalar la distància de seguretat interpersonal de dos metres entre la clientela, amb marques al terra, o mitjançant cartells o senyalització per aquells casos que l'atenció individualitzada de més d'un client al mateix temps i que no es podrà realitzar al mateix temps pel mateix empleat (1 empleat/da 1 client/a).
- Disposar de dispensadors de solucions hidroalcohòliques als accessos del mercat (recomanació expressa pels MVNS).

- No es permetrà l'autoservei del producte per part del client en aquesta 1a Fase. El servei l'haurà de donar les persones paradistes, per evitar la manipulació per part del client.
- No es permetrà posar a disposició del clients productes de prova tals com productes de degustació i cosmètica.

3. PROPOSTA DE LINIES D'ACTUACIÓ PER AL PERSONAL TÈCNIC EN LA REOBTURA DELS MVNS

D'acord al que estableix la normativa esmentada en relació al reinici de l'activitat dels MVNS, cada municipi haurà de reflexionar prèviament si pot assolir el compliment de les mesures proposades a la normativa esmentada que recordem, bàsicament, són les següents:

1. Delimitació de la superfície del mercat
2. Control d'aforament
3. Distanciament entre parades i limitació del seu nombre
4. Introducció de mesures d'higiene i seguretat

En qualsevol cas, un Ajuntament que es plantegi la reobertura del seu mercat hauria de seguir els passos següents:

1. Anàlisi prèvia del mercat de venda no sedentària

Respondre a les preguntes següents:

- Quin és el nombre de parades/autoritzacions habituals?
- Quin és el nombre de paradistes que mantenen les seva activitat i estan interessats en participar en el reinici de l'activitat del mercat?
- Quina és la superfície total habitual del mercat?
- Quin és l'emplaçament habitual del mercat (centre, barri, al voltant del mercat municipal, etc.) i quines són les possibilitats reals d'augmentar la seva superfície?
- Quina és la ubicació de les parades (lineals, frontals, etc.)?
- Quin és l'aforament habitual del mercat⁵?
- Quina és la procedència de la clientela (local o d'altres municipis propers o fins tot comarques/províncies)? Aquesta pregunta ens ha d'ajudar a determinar la viabilitat del seu reinici ateses les limitacions de mobilitat existents en cada moment.
- De quins mitjans humans i econòmics disposem per tal de:
 - ✓ delimitar el perímetre del mercat
 - ✓ garantir el control dels accessos i limitar l'aforament
 - ✓ organitzar logísticament la nova ubicació dels paradistes
 - ✓ donar compliment a les mesures de seguretat i higiene

2. Elaboració d'un informe amb les possibles alternatives per a la reobertura del mercat de venda no sedentària

L'informe tècnic podria de tenir els continguts següents:

- **Càlcul del nombre efectiu de parades** que hipotèticament participarien en el reinici de l'activitat (consultar als/les paradistes).
- **Identificació de diversos escenaris** d'acord a la superfície disponible per a la realització del mercat, tenint en compte el nombre efectiu de paradistes que mantindrien la seva activitat, els

⁵ Contacteu amb els Serveis Tècnics del vostre Ajuntament (Regidoria Urbanisme) per tal de concretar l'aforament habitual al vostre mercat. A tal efecte, podeu també consultar el web següent: https://www.getxo.eus/evento_seguro/como_prevenir/calculadora_aforo.html

metres lineals necessaris⁶, i preferentment, una distribució de les parades lineal, evitant situar parades frontals per tal de garantir el compliment de les mesures de seguretat i higiene previstes per la normativa en cadascun d'ells.

En funció de la realitat de cada mercat, i tenint evidentment en compte que en tots els casos caldrà delimitar el seu perímetre, controlar els accessos per limitar l'aforament i introduir les mesures de seguretat i higiene establertes, amb caràcter general hi hauria 3 possibles escenaris:

- a) Mantenir la superfície actual, el que comporta limitar les parades a un 25%
- b) Ampliar la superfície disponible en la seva ubicació actual
- c) Reubicar-lo en una nova ubicació de manera que permeti facilitar l'adopció de les mesures de seguretat i higiene

- **Estimació dels mitjans humans i econòmics associats a cadascun dels escenaris**, que haurà de tenir en compte els aspectes següents:

- ✓ Recursos per a la delimitació del perímetre, tenint en comte que caldrà utilitzar tanques, cinta o equivalents
- ✓ Recursos per al control dels accessos i l'aforament
- ✓ Recursos per a la comunicació de la reobertura del mercat i del nou sistema de funcionament, així com per a la correcta senyalització, especialment en cas d'una nova ubicació
- ✓ Recursos humans necessaris per a informar i coordinar als paradistes per a l'aplicació del nou funcionament derivat dels canvis normatius
- ✓ Recursos per garantir que s'apliquen les mesures de seguretat i higiene (tant pel que fa al control de les persones com a la disposició dels elements materials necessaris)

- Només en cas que s'opti per la limitació de paradistes, i el nombre de productes d'alimentació i de primera necessitat bàsiques no arribi al 25%, **proposta d'un sistema de selecció objectiu** per a la participació dels paradistes al mercat. Aquest sistema pot tenir en compte factors com la prioritització dels productes de proximitat o paradistes de municipis que la seva participació impliqui una mobilitat reduïda amb caràcter excepcional, el mix comercial, la presència dels productes de reclam característics de cada mercat, la realització d'un sorteig, etc.

3. Presa de la decisió per part dels responsables institucionals de la reobertura del mercat així com de l'escenari concret a portar a terme

En aquesta presa de decisió caldrà tenir en compte la mobilització d'esforços per part de diverses àrees de l'Ajuntament (urbanisme, policia local, brigada, comunicació, secretaria...) així com d'altres institucions (protecció civil, mossos d'esquadra, etc.) i per tant, la seva coordinació.

4. Elaboració del pla operatiu per a la reobertura del MVNS

Al personal tècnic li correspon elaborar aquest pla operatiu que, a banda de contenir com a antecedents l'anàlisi prèvia i els continguts de l'informe amb les possibles alternatives, podria tenir els continguts següents:

⁶ Si s'escau, l'Ajuntament pot optar per limitar els metres lineals així com el nombre màxim de parades per titular de la parada.

1. **Concreció de l'escenari** en relació a la disposició i **emplaçament efectiu de les parades** (plànol)
2. **Comunicació a les persones paradistes sobre l'escenari triat**, explicació de les seves característiques i dels requeriments específics per aquest col·lectiu i confirmació de la seva disponibilitat a retornar a l'activitat
3. **Protocol de seguretat i higiene pel reinici de l'activitat del mercat** on constin tant les obligacions i recomanacions per a l'Ajuntament, com per a les persones paradistes i de la clientela (*Veure annex Proposta de protocol de seguretat i higiene en matèria de MVNS, pàgina 9-10*)
4. **Sistema de gestió i execució** del pla operatiu, que compregui:
 - ✓ Personal propi necessari, principals funcions d'aquestes persones, àrees de l'ajuntament implicades i mecanismes de coordinació interna per la posada en marxa
 - ✓ Recursos materials propis necessaris i disponibles
 - ✓ Contractacions externes necessàries tant de personal com de material, com per exemple: lloguer de tanques, cintes, senyalització, lloguer de lavabos, serveis de seguretat i control, servei de muntatge i desmuntatge, servei de neteja i desinfecció, materials de comunicació i difusió, adquisició de gel hidroalcohòlic, EPIs pel personal assignat al mercat, etc.
 - ✓ Comunicació a les persones paradistes (plànol, nova ubicació, novetats respecte al funcionament del mercat: horari, càrrega i descàrrega, etc.)

Alguns **elements complementaris** a tenir en compte durant l'elaboració del **pla operatiu** podrien ser les següents:

- a. **Separar els accessos d'entrada i sortida** i preveure **circuits físics de compra**
 - b. Establir **sistemes de control i vigilància**, tant als accessos com internament, que evitin la concentració i la correcta circulació de persones
 - c. Disposar de l'**aforament màxim del mercat** (garantint que aquest que l'aforament **serà inferior a 1/3 de l'aforament habitual**)
 - d. Informar a través de **senyalització horitzontal** la ubicació de l'accés d'entrada i l'accés de sortida
 - e. Col·locar els **dispensadors de gel hidroalcohòlic als accessos**
 - f. Comunicar a la clientela la recomanació d'utilitzar de guants i mascaretes mitjançant **cartelleria als accessos**
 - g. Establir horaris de servei **prioritari d'atenció preferent per la gent més gran de 65 anys**
 - h. Col·locar a les parades dels paradistes **els cartells de recomanacions de mesures d'higiene i seguretat** adreçats als clients
5. Gestió de la **tramitació jurídica** necessària pel reinici de l'activitat
 - ✓ Preparació de la documentació tècnica i jurídica necessària

- ✓ Elaboració i signatura de la declaració responsable de les persones paradistes⁷ que garanteixi el compromís per part seva de l'acceptació del protocol
- ✓ Aprovació del reinici del mercat (decret alcaldia o ple)
- ✓ Comunicació al Departament de Salut de la Generalitat
- ✓ Si s'escau, altres decrets o disposicions que s'hagin d'aprovar en relació als canvis establerts respecte a l'Ordenança del MVNS (horari, canvi d'ubicació, restricció de metres lineals, etc.)

Finalment, cal afegir que **els continguts d'aquest document hauran de ser convenientment adaptats a les successives fases de desescalada** que seran anunciades per les autoritats competents i les disposicions que es vagin publicant a tal efecte, així com qualsevol altre disposició legal que es publiqui amb posterioritat a l'edició d'aquest document.

⁷ Elaboració del document que reculli tots les obligacions i recomanacions que es proposen al Protocol de Seguretat i Higiene en relació als paradistes.

4. ANNEX. PROPOSTA DE CONTINGUTS D'UN PROTOCOL DE SEGURETAT D'HIGIENE EN L'ÀMBITS DE MVNS

Amb caràcter general, podrien ser les següents:

Per part de l'Ajuntament:

- Delimitar totalment l'espai del mercat (tanques, cintes o qualsevol altre mitjà que permeti identificar clarament els límits del mercat)
- Controlar l'aforament del mercat
- Organitzar la instal·lació dels paradistes de manera que es guardin els dos metres de distància de seguretat entre ells. Com ja s'ha dit, es recomana que la distribució de les parades sigui lineal, evitant situar parades frontalment
- Instal·lar sistemes que permetin mantenir les distàncies de seguretat entre la parada i la clientela, i entre els mateixos compradors
- Informar als paradistes i clients de les mesures organitzatives i d'higiene previstes pel reinici de l'activitat
- Garantir el compliment de les mesures d'higiene per part de la clientela i per dels paradistes
- Definir l'horari preferent per la població de més de 65 anys
- Netejar i desinfectar l'espai públic al principi d'iniciar-se l'activitat i un cop finalitzat el mercat
- Protegir adequadament a les persones treballadors que intervenen en l'organització i funcionament dels mercats amb els EPIs necessaris

Per part de les persones paradistes:

- Evitar el contacte físic i mantenir una distància mínima de dos metres amb els clients, i entre les pròpies persones treballadores de la parada
- No permetre l'autoservei dels clients per tal d'evitar el contacte directe del client amb el producte.
- Rentar-se les mans a l'inici i al final de l'activitat, i sempre que sigui necessari durant la jornada i eixugar-se amb paper d'un sol ús
- Utilitzar correctament guants i mascaretes i disposar de gels hidroalcohòlics per les mans
- Informar oralment als clients, si és necessari, del sistema de cua (1 persona a primera línia de la parada i a una distància de 2 metres entre persones)
- Servei d'atenció preferent a persones de més de 65 anys
- No permetre la degustació a la parada
- Cobrar preferentment amb targeta bancària. Excepcionalment, acceptar el pagament en metàl·lic i en aquest cas netejar amb gel alcohòlic els guants abans d'atendre la següent persona
- Neteja i desinfecció diària de la roba de treball, uniformes, davantals, etc.
- Netejar i desinfectar la parada sovint, com a mínim a l'inici i finalització de l'activitat, així com qualsevol superfície que hagi pogut ser tocada amb les mans. També cal netejar i desinfectar totes les superfícies dels vehicles de transport

- Comprometre's a instal·lar els cartells informatius per recordar als clients les mesures de seguretat i higiene del mercat que els proporcioni l'Ajuntament
- Assegurar que no hi haurà cap treballador a l'activitat que no hagi complert el període d'aïllament domiciliari per haver estat diagnosticat de Covid-19 o que tingui algun dels símptomes, i que tampoc hi hagi cap treballador que es trobi en període de quarantena domiciliària per haver tingut contacte amb alguna persona amb símptomes o diagnosticada
- Seguir en tot moment les recomanacions de les autoritats competents, pel que fa a les mesures preventives en relació a la prevenció del Covid-19

Per part de la clientela:

- Ús de mascareta obligatori, si la distància no es superior als 2 metres
- Aplicar-se gel hidroalcohòlic, a l'entrada i a la sortida del mercat, encara que es porti guants
- Respectar la distància de 2 metres entre persones
- Realitzar una única cua respectant el torn i la distància de 2 metres entre persones
- No tocar els productes a la venda
- Realitzar els pagaments, sempre que sigui possible, amb targeta o mitjans telemàtics

5. ENLLAÇOS D'INTERÈS

Plan para la transición hacia una nueva normalidad, elaborado por el Gobierno de España.

https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/sanidad14/Documents/2020/03052020_Desescalada.pdf

Reial Decret 463/2020, de 14 de març de 2020

<https://www.boe.es/eli/es/rd/2020/03/14/463/con>

Reial Decret 514/2020, de 8 de maig

Ordre SND/399/2020, de 9 de maig de 2020

https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2020-399

Guia d'higiene i manipulació del comerç minorista, d'alimentació i restauració comercial en situació de pandèmia del virus SARS-CoV-2 elaborada per Salut Pública, Diputació de Barcelona.

https://www.diba.cat/documents/713456/309503114/Guia_establiments_alimentaris_Covid19_30_abril.pdf/15a55963-2226-413f-8151-120618d0cb0b

Guia de bones pràctiques i protocols dirigits a l'activitat comercial en establiments minoristes elaborada pel Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya

http://ccam.gencat.cat/ca/detalls/noticia/20200503_guia_bones_practiques

Protocolo y Guia de buenas prácticas dirigidas a la actividad comercial en establecimiento físico y no sedentario elaborada por el Gobierno de España

https://www.mincotur.gob.es/es-es/COVID-19/Documents/Protocolo_y_Guia_de_buenas_practicas_para_establecimientos_de_comercio.pdf

Aplicatiu per al càlcul de l'aforament

https://www.getxo.eus/evento_seguro/como_prevenir/calculadora_aforo.html

Oficina de Mercats i Fires locals

Gerència de Serveis de Comerç

Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç